

ondergaan, een bestaande goede inventaris zoo noodig ware geweest, om de veranderingen in de fauna te kunnen volgen. Ook bij onze nu nog gebrekkige kennis moeten deze eilanden bij voortduring onderzocht worden en liefst, meer dan tot nu toe, in allerlei tijden van het jaar. Ook daar is medewerking van velen absoluut noodig.

Zeer belangwekkend is het nagaan van de erfelijkheid van bepaalde scherp van elkaar te onderscheiden vormen, waarop de Schr. op p. 220 (298) wijst.

Dan brengt de Schr. nog het interessante thema van het melanisme ter sprake, p. 240 (318). Zijn werkelijk Breda en Zuid-Limburg voor ons land de centra van het optreden van dit verschijnsel, of zal nader uitgebreid onderzoek uitwijzen, dat dit ligt aan nauwkeuriger zoeken op die plaatsen? Alweer zijn hier niet alleen vangsten, maar eveneens kweekproeven noodig van tot melanisme neigende vlinders. Liefst moeten dit parallel-kweekingen zijn van vlinders uit deze centra en van vlinders van andere herkomst. Voortzetting van de kweekproeven gedurende verscheidene generaties zullen den onderzoekers nog menige moeilijkheid ter oplossing geven.

Ook buiten het gilde der lepidopterologen zal menige entomoloog in deze vraagstukken een dankbaar studie-object vinden, daar zij natuurlijk niet tot de vlinders beperkt zijn, al mogen zij daar eerder in het oog vallen.

Bergen, N.H. „De Haaf”, Dec. 1940.

D. MAC GILLAVRY.

Trekvlinders in 1940.

Het eerste trekvlindersverslag is uit den aard der zaak nog niet bijzonder uitvoerig. Dit is natuurlijk grootendeels te wijten aan de omstandigheden, waaronder wij sedert 10 Mei 1940 leven. Lichtvangst is volkomen uitgesloten en de lust tot waarnemen was bij velen van ons in het begin niet bijster groot. Toch zijn de verzamelde gegevens gelukkig belangrijk genoeg om een overzicht samen te kunnen stellen en een indruk te geven van het afgelopen trekseizoen. Ik laat hierbij de volledige lijst van opgegeven vlinders volgen, ook, wanneer geen enkele waarneming over een soort is binnengekomen. Bij uilen en spanners zegt het ontbreken van gegevens dit maal natuurlijk niets, maar voor de dagvlinders zijn de negatieve uitkomsten wel degelijk van belang.

1. *Colias hyale* L. Totaal 4 exx. gesignaleerd! Bennekom, 18 Juni, 1 ex. (C e t o n); Bunde, 4 Aug., 2 exx. (V a n M a s t r i g t); Ermelo, 26 Aug., 1 ex. (J o n k e r).

2. *Colias electo croceus* Fourcroy (*edusa* F.). Geen enkel ex. door de medewerkers waargenomen!

3. *Pyrameis atalanta* L. Minder talrijk dan in 1939, toen de zomergen. opvallend laat verscheen.

De eerste waarnemingen dateeren van 26 en 30 April te Wassenaar (V a n W i s s e l i n g h), beide record-data, daarna „begin Mei” een ex. te Utrecht (B e r k), 26 Mei te Weesperkarspel een ex. (D. P i e t), 1 Juni 2 exx. te Amsterdam (dez.), 3 Juni te Goes (W i l m i n k), 9 Juni te Diemen (L e m p k e) enz. Blijkbaar komen de overwinterde vlinders niet in een zwerm, maar ieder op zich zelf en verdeeld over een lang tijdsverloop. 18 Juli nam ik nog een afgevlogen trekker waar te Soest, op 28 Juli werd er zelfs nog één te Den Haag opgemerkt (H. V e e n).

Ten gevolge daarvan komt ook de in ons land geboren zomergeneratie geleidelijk aan tot volle ontplooiing. De eerste vlinders er van vliegen reeds als de laatste trekkers nog bezig zijn eieren te leggen. Ik zag reeds een prachtig versch dier op 31 Juli te Bussum, H. V e e n op 3 Aug. te Doorn, V a n E l d i k op 4 Aug. te Schipluiden, gevolgd door vele andere data. In de tweede helft van Aug. en in Septr. is waarschijnlijk het grootste deel van onze zomerexx. uitgekomen.

Vrij zeker hebben de eerste zomer-atalanta's nog een tweede in Nederland geboren generatie voortgebracht. H. V e e n vond 1 tot 9 Septr. rupsen te Klosse bij Giethoorn en te Wapserveen, die 5—10 Septr. verpopten en 1—14 Oct. den vlinder leverden.

Na de vorstdagen van half Oct. werd de atalanta niet meer waargenomen.

4. *Pyrameis cardui* L. In tegenstelling tot 1939 schaarsch. Ook bij deze soort boeken we een record-datum: reeds op 27 Maart vloog een ex. te Rotterdam (L a n d t m a n). Misschien heeft de vlinder op een gunstige plaats overwinterd, mogelijk ook is het een extra vroege trekker. Ik vermoed het laatste, in de eerste plaats met het oog op den winter, dien we toen juist achter den rug hadden en ook, omdat bij den distelvlinder, in tegenstelling tot de atalanta, nog nooit eenige neiging tot het opzoeken van winterkwartieren in onze streken vastgesteld kon worden.

De volgende waarneming dateert pas van 9 Juni, 1 ex. te Weesperkarspel (D. P i e t), gevolgd door afgevlogen exx. te Goes op 27 en 29 Juni (W i l m i n k), en een mooi gaaf ex. te 's-Gravenpolder op 7 Juli (dez.). In Juli was de soort „vrij talrijk” te Gronsveld (V a n M a s t r i g t), 24 Juli werd 1 ex. te Steenwijk gezien (H. V e e n), 2 en 5 Aug. zag dezelfde waarnemer enkele vlinders te Den Haag, terwijl ik 21 September 1 *cardui* te Amsterdam opmerkte.

5. *Argynnis lathonia* L. buiten de duinen. Op 15 Aug. 1 ex. aan de Hollandsche Rading (L e m p k e), enkele exx. te Soest, waarvan het laatste op 10 Septr. (T o l m a n), 9 Sept. 1 ex. te Havelte (V e e n).

6. *Polyommatus coridon* Poda. Geen waarnemingen.

7. *Acherontia atropos* L. Beilen, 15 Mei een ♀ (Beijerick); Stramproy 30 Juni 1 ex. (Jonker); Wapserveen 6 en 9 Septr. een pop (Veen); Aalten, 2 poppen, waarvan 1 op 5 Octr. uitkwam (Van Galen).

8. *Herse convolvuli* L. Meerssen, 30 Aug. een ex. een kamer binnengevlogen (Rijk); Amsterdam, 2 exx. op 18 Septr. (Jonker); Schimmert, een rups, die 4 Octr. den vlinder leverde (Pater Van Hest).

9. *Macroglossum stellatarum* L. Geen enkele waarneming!

10. *Celerio euphorbiae* L. Niet waargenomen.

11. *Oeonistis quadra* L. Bij deze en de volgende soorten missen we de resultaten van de lichtvangsten natuurlijk sterk. 30 Juni vond Prof. Brouwer een rups op den Slangen- burg, die 21 Juli den vlinder leverde. Op 4 Aug. een ♀ te Apeldoorn (Van Berk).

12. *Spaelotis ravidata* Schiff. (*Agrotis obscura* Brahm). Deurne, 10 Juni en 12 Juli, twee exx. (Nies).

13. *Peridroma saucia* Hb. Van 16 Septr. tot 7 Octr. 6 exx. op smeer te Den Haag (Hardonk).

14. *Leucania albipuncta* L. buiten Zuid-Limburg. Niet gezien.

15. *Xylena (Calocampa) exsoleta* L. Niet gezien.

16. *Catocala fraxini* L. Niet gezien.

17. *Plusia gamma* L. Over het algemeen minder dan gewoonlijk, hoewel dit niet voor alle vindplaatsen geldt. Zeer interessant is de vondst van een spinsel op 8 Juni aan een slaplant te Amsterdam (Lempke). Gecombineerd met de waarnemingen van vroege *cardui* en *atalanta* wijst dit er op, dat de trek uit het Zuiden in 1940 bijzonder vroeg moet ingezet zijn. Het zou stellig van belang zijn de weersomstandigheden, die eind Maart en in April in Noord-Afrika en het uiterste Zuiden van Europa heerschten, te kennen. Overwintering van een rups acht ik vrijwel uitgesloten. De pop kwam 23 Juni uit.

Immigranten werden 25 Mei te Hilversum en 1 Juni te Amsterdam waargenomen (D. Piet), terwijl Tolman begin Juni een belangrijken trek te Soest opmerkte. 30 Juni zag Van Eldik een versch ex. te Nootdorp. Misschien eveneens een vroegen Nederlander, misschien een trekker, daar de vlinder lang mooi blijft! 7 Juli vond ik een jonge rups te Amsterdam. Half Juli vloog *gamma* zoowel te Amsterdam als te Soest talrijk en was ook in Den Haag gewoon (zoowel versch als afgevlogen, Van Eldik).

Pater L. A. van Hest schrijft: „Honderden exx. vlogen dit jaar op de heide tusschen Oirschot, Best, Eindhoven, Wessem en Middelbeers. Ik heb ze daar vooral eind Juli en begin Aug. waargenomen. Gemiddeld vlogen er 2 à 3 exx. per vierkanten meter afgezochte heide. Wat me echter opviel is,

dat ze niet over de heele heide verspreid waren, maar in groepen op enkele stukken voorkwamen, terwijl op terreinen in de onmiddellijke nabijheid bijna geen gamma te zien was".

Het komt me voor, dat de Juli-Aug.-dieren deels trekkers waren, deels afstammelingen van de vroeger aangekomen exx.

In de tweede helft van de groote vakantie was de vlinder beslist schaarsch, maar na half Septr. kwamen de poppen uit, die afstamden van de groote voorafgaande groep, zoodat het te Soest bijv. in de eerste Octoberhelft weer wemelde van de gamma's. Ik zag mijn laatsten vlinder 8 Octr. te Amsterdam, T o l m a n merkte ze nog ongeveer een week daarna te Soest op. Het eigenlijke wegtrekken, zooals dat in Engeland vastgesteld is, zien wij hier natuurlijk nooit. Het eenige wat opvalt is, dat de vlinders in het najaar vrij plotseling verdwijnen.

18. *Cidaria obstipata* F. (*Larentia fluviata* Hb.) Niet gezien.

C o n c l u s i e : een zeer middelmatig trekvlinderjaar.

Voor het komende seizoen houd ik me weer aanbevolen voor medewerking.

Amsterdam.

B. J. LEMPKE.

Nieuwe leden.

G. P. Baerends, Verhulststraat 48, Den Haag.

W. F. Breurken, Tuinbouwstraat 43, Amsterdam O.

N. Hubbeling, Petuniaplein 6, Loosduinen.

D. P. van der Kamp, Vriezenveen Wh. 21a.

F. E. Loosjes, Veenbergplein 31zd, Haarlem.

O. H. Westerhof, Geulstraat 7 II, Amsterdam Z.

Adreswijzing.

J. C. Ceton, „Wintergroen”, Keijenbergsche weg 9, Bennekom.